

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Tertia, Qva Continentvr Hermiae Sozomeni
Salaminij lib. 9. Euagrij Scholastici Epiphanensis lib. 6

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quòd rursus Athanasius exulat, & de Eleusio Cyziceno episcopo, et Tito
Bostrorum, & familiæ vnde hic scriptor hic prognatus sit, comme moratio.
Capvt XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12718

SOZOMENI HISTOR.

*Quòd rursus Athanasius exulat, & de Eleusio
Cyziceno episcopo, et Tito Bostrorum, & fami-
lia vnde scriptor hic prognatus sit, commemo-
ratio.* CAPVT XIII.

IMperator verò, cum accepisset Athanasium conuentus
in ecclesia Alexadrina agere, & liberè populū docere,
& multos Gentiles eius causa ad fidem Christi tradu-
ctos, dat mandatum, vt exeat Alexandria. Quòd si ibi ma-
neret, grauissima ei supplicia irrogata fore. Causam autem
ad eum incusandum simulauerat, quòd cum ab imperatori-
bus, qui ipsum antegressi fuerant, esset exilio condemna-
tus, potestate à nullo accepta, ipse suo pte nutu sedē epis-
copatus denuo occupasset. Nam se non fecisse potestate
his, quos Constantius in exilium miserat, ad ecclesias suas
regendas, sed in patriam solum reuertendi dicebat. Cum
verò Athanasius propter hoc imperatoris edictum esset fu-
gam facturus, videretq; multitudinem Christianorum cir-
ca se lachrymas profundente, bono animo, inquit, estote.
Nebula enim est, & breui euanescet. Quē cum dixisset, ad
iter se parat, & ecclesia amicis, quibus cum arctiore amoris
vinculo colligatus erat, commendata, ex vrbe egreditur.
Dum hæc geruntur, ciues Cyzici de rebus suis & de refici-
endis Gétilium delubris legatos ad imperatorem mittūt,
quorum curam ac studium in rebus sacris positum laudat
ille quidē, & sua ipsis postulata cōcedit omnia. Eleusium
autem illius vrbis episcopum in carcerem concludit, vtpo-
te qui illorum fana vastasset, delubra affecisset cōtumelia,
parasset ædes ad viduas alendas, monasteria sacris virgini-
bus extruxisset, & Gentiles ad ritus patrios contemnen-
dos induxisset. Interdixit præterea Christianis peregrinis,
quicum eo erant, vrbis Cyzici introitu, causamque attu-
lit, quòd erat verisimile eos religionis ergo seditionē con-
citaturos: quippe cum Christiani, qui in ciuitate habi-
tabant, quique idem de deo sentiebant, subsidio essent il-
lis futuri: quorū nonnulli lanificio publico operam dabāt,
alij cudendæ monetæ artem exercebant. Qui cum essent
quàm plurimi, in duas numerosas classes diuisi erāt, & ex
veterum

Veterum imperatorum mandato vnà cum liberis & vxoribus domicilia sua Cyzici collocabant: atq; certū tributū quorannis ærario publico pensabant, alij chlamydes militares, nouam ac recentem monetam alij. Quinquā autē omnino secum statuerat Iulianus religionem Gentilium stabilire, tamen inscitia putauit esse, populū, qui victimas immolare nollet, vel cogere vi, vel supplicio afficere. Tanta enim erat eorum multitudo, vt magistratus cuiusque ciuitatis ægrè illorum numerum subducere & in tabulas referre potuerint. Porro eos neque in vnum conuenire, neque pro arbitrio preces facere vetuit. Certò enim nouerat res, in quibus conficiendis libera voluntate opus est, per vim nunquam posse rectè geri. At verò clericos & ecclesiarum antistites vrbibus exigere maturauit.

Quorum ab ecclesijs absentia (dicam equidem, quod verum est) moliebatur populi conuentus dirimere: ita vt neque conuenirent in vnū, neq; doctores haberent, neq; sacra perciperent mysteria, deniq; vt temporis diurnitate in suæ ipsorum religionis obliuionem venirent. Illudq; simul considerabat, quòd clerici populū ad dissidium inter se inducere poterant. Itaque cum ad hūc modum perfectisset, vt neque seditio facta esset, neque vlla fieri expectaretur, Eleusium, & eos, qui cum illo erāt, Cyzico exire iussit. Itemque ciuibus Bostri per præconē publicū mādauit, vt Titū illius tū ecclesię episcopum sua ciuitate pellerent. Ac postquā minatus fuerat tum eū, tū clericos eius in crimen vocaturum, si à populo vlla cōflaretur seditio, Titus libellum ad eum misit, estq; testatus, quòd quamuis Christiani Gentilibus aduersarij essent, tamen quietè & tranquillè se gererēt, & suis hortationibus inducti, nihil omnino seditiosum cogitarent. Quibus ex verbis cum Titum plebi inuisum & odiosum reddere pararet, scripsit ad ciues Bostri literas, cumq; vt populi accusatorē apud illos insimulauit: nimirum quòd dixerat populum non sua spontè, sed suis hortationibus se à seditione temperasse. Itaq; populum incitauit, vt illum velut sibi infensum è ciuitate exturbaret. Eiusmodi scelera permulta etiam in alijs locis, vt est credibile, partim imperatoris mandato, partim furore & temerario populi impetu fortè edita sunt: quorum

P causa

SOZOMENI HISTOR.

causa imperatori attribui poterit, hoc pacto. Nam eos, qui
 maleficia tam nefaria admittebant, legibus nequaquam co-
 ercuit, sed propter odium, quo religionem nostram profe-
 quebatur, licet verbis eos increpare videretur, re ipsa tamē
 ad similia patranda adhortatus est. Vnde Christiani in sin-
 gulis ciuitatibus & pagis, etiam illo nequaquam perseque-
 te, fugam ceperunt. Cuius fugę cum alij complures meo-
 rum maiorum, tum auus meus particeps fuit: propterea,
 quod cum patre Gentili natus esset, & ipse cum vniuersa
 familia, & hi, qui erant genere Alaphionis orti, primi in
 Bethelia, pago ditioni Gazenzium subiecto, multis homi-
 nibus frequentato, & delubra habente, tum ob vetustatem,
 tum ob structuram ab habitatoribus magno in honore ha-
 bita, & maximē omnium illud, quod Pantheon vocabatur,
 supra cliuum quēdam hominum manu factū, velut supra
 arcem positum, & toti pago vndiq; eminent. Et quantum
 cōiectura assequor, locus inde nomen traxit, & ex Syriaca
 lingua in Gręcam translatum, domiciliū deorum propter
 illud delubrū Pantheon, appellatū est. Ferunt autē illis, qui
 ex horum familijs sati sunt, Hilarionem monachum reli-
 gionis Christianę recipiendę causam & authorē extitisse.
 Nā cū Alaphiō iste dęmonio agitaretur, & quidā tū Gę-
 tiles tū Iudęi incātationibus ad dęmonē eijciendū, & alijs
 quibusdā superstitionis ineptijs crebro multūq; vti, nihil
 proficerent, Hilarionē, inuocato nomine Christi, dęmo-
 niū expulisse, & hominē ad fidē Christi deduxisse. Meus
 autem auus in sacris literis interpretandis magnam laudem
 est adeptus: vir erat ingeniosus, & talis, qualis non in ob-
 scuro latere debeat: humaniore etiam literatura mediocri-
 ter institutus, ita vt Arithmeticę expertus non esset. Quā ob
 rē Christianis, qui Ascalonē, Gazam, & loca finitima inco-
 lebant, perq; charus erat: propterea q̄ ambiguas sanctarū
 literarū sententias, & ad religionē aptē, & aperte ac facillē
 ad oīum intelligentiā dissoluere poterat. Virtus autē eorū,
 qui altero ex genere orti sunt, vix à quoq; oratione ex-
 plicari potest. Nam hi primi hoc in loco ecclesias & mona-
 steria fundarunt, eaq̄e tum vitę integritate, tum beni-
 gnitate in peregrinis & egentibus excipiendis ipsi exorna-
 rūt. Qua ex familia boni viri, q̄ ad nostrā vixere ætatē, na-
 ti sunt

ti sunt: quibuscū iā ætate valdè prouectis ipse, cū essem adolefcens, versatus sum. Sed de his postea plura differetur.

De studio quod Iulianus in stabilienda gentiliū religione, & nostra euertenda, posuerit, & epistola quam ad quēdam gentiliū archiepiscoporū miserit.
CAP. XV.

Imperator cū iam pridē studeret, vt religio gentilis per vniuersum imperiū peruaderet, iniquo animo tulit, eū videret eam religione Christiana, laude & hominū approbatione inferiorem esse. Nā tametsi delubra patefacta fuere, & sacrificia, atque dies festi patrij Gentiliū in singulis vrbibus sibi ex sententia procedere videbantur, tamen discruciabatur animi, cum secū cogitaret, q̄ si eius conatu nudarentur, foret, vt ista omnia breui commutaretur. Maximè aut̄ omniū eū angebat, q̄ audiret vxores, liberos, & seruos multorū sacerdotū fidem Christi profiteri. At verò cū existimaret religionē Christianā maximā ex vita & moribus eorum, qui eā sequebātur, cōmendationē consecutā, instituit animo delubra Gentiliū tū apparatus, tum ordine religionis Christianæ adornare: subsellijs præterea & primarijs sedibus, doctoribus lectoribusque gentilis doctrinæ & exhortationū, quinetiā præcibus in certis horas diesq̄, præscriptis, monasterijs item virorum & mulierum, qui sapientiæ studio se dicauerant, collegijs etiam peregrinorum & pauperum, reliqua denique in egentes benignitate religionem Gentilem nobilitate. Porro peccatis voluntarijs & nō volūtarijs secundū Christianorū traditionem post pœnitentiā castigationē ex æquo respondentē cōstituere. Dicitur præterea imitatus esse in primis formulas literarū episcopaliū, quibus solebāt se inter ipsos certiores facere de peregrinis, quò proficiscerētur, & vnde venissent, vt tanq̄ noti atq; adeo amici propter signi testimoniū hospitio exciperentur, diligenterq; curarent. Quæ cū instituisset, seriò laborabat, vt Gentiles his Christianorū institutis assuescerēt. Sed quoniā istud fortasse multis videtur incredibile, idcirco nō aliunde, q̄ ex ipsis imperatoris literis, idē ipsum quod iam dixetim,

κχτα-
γωγιοις

